

Wrocław, wrzesień 2019 r.

Świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji

Monika Graba

USTAWA O ŚWIADCZENIU UZUPEŁNIAJĄCYM DLA OSÓB NIEZDOLNYCH DO SAMODZIELNEJ EGZYSTENCJI

1 października
2019 r.

data wejścia w życie ustawy

Podstawa prawna:

- **Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji** - opublikowana w Dzienniku Ustaw z 27 sierpnia 2019 r. pod poz. 1622

CEL ŚWIADCZENIA

Art. 1 ust. 2 ustawy

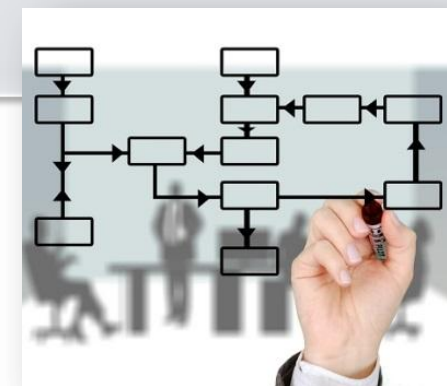
Celem świadczenia uzupełniającego jest dodatkowe wsparcie dochodowe osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji

Uzasadnienie do projektu ustawy:

Ustawa ma na celu dodatkowe wsparcie finansowe osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, które ze względu na zakres swoich ograniczeń funkcjonalnych, będących następstwem istotnego naruszenia sprawności organizmu, ponoszą zwiększone koszty funkcjonowania w życiu codziennym i społecznym

Świadczenie uzupełniające jest świadczeniem nieskładkowym o specjalnym charakterze posiadającym cechy zarówno zabezpieczenia społecznego, jak i pomocy społecznej

WARUNKI PRYZNANIA ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

ŚWIADCZENIE UZUPEŁNIAJĄCE PRZYSŁUGUJE:

**art. 1 ust. 3 i art. 2
ustawy**

**osobie, która spełniła łącznie następujące
warunki:**

- ✓ jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej lub cudzoziemcem legalnie przebywającym na terytorium RP,
- ✓ zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ukończyła 18 lat,
- ✓ jest niezdolna do samodzielnej egzystencji i niezdolność ta została stwierdzona właściwym orzeczeniem wymienionym w ustawie,
- ✓ nie posiada prawa do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych albo suma tych świadczeń o charakterze innym niż jednorazowe nie przekracza 1600 zł.

BRAK PRAWA DO ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

świadczenie uzupełniające określonych przypadkach nie przysługuje pomimo spełnienia wymienionych warunków przyznania tego świadczenia

Świadczenie uzupełniające nie przysługuje :

osobie tymczasowo aresztowanej

osobie odbywającej karę pozbawienia wolności (z wyjątkiem osoby odbywającej karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego)

W razie zaistnienia jednej z tych przesłanek wydawana jest decyzja odmawiająca prawa do świadczenia uzupełniającego. Jeśli taka przesłanka zaistnieje po przyznaniu świadczenia ustaje prawo do świadczenia uzupełniającego.

Pobyt w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym nie stanowi przeszkody do przyznania i pobierania świadczenia uzupełniającego

WARUNEK NIEZDOLNOŚCI DO SAMODZIELNEJ EGZYSTENCJI

art. 2 ust. 1 ustawy

Na równi ze stwierdzeniem niezdolności do samodzielnej egzystencji należy traktować:

Prawomocny wyrok sądu przyznający dodatek pielęgnacyjny, wydany na skutek złożenia odwołania od decyzji odmawiającej przyznania tego dodatku w związku z nieustaleniem przez lekarza orzecznika ZUS/komisję lekarską ZUS niezdolności do samodzielnej egzystencji

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z przepisami ustawy określone świadczenia nie podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu sumy świadczeń pieniężnych

Wyjątek 1

Przy ustalaniu sumy świadczeń nie uwzględnia się **świadczeń o charakterze jednorazowym**

Świadczenia o charakterze jednorazowym to m. in.:

- zasiłek pogrzebowy,
- jednorazowe odszkodowanie,
- zasiłek jednorazowy z pomocy społecznej

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z przepisami ustawy określone świadczenia nie podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu sumy świadczeń pieniężnych

Wyjątek 2

renta rodzinna przyznana w okolicznościach określonych w art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS

Renta rodzinna przyznana jest we wskazanych okolicznościach, jeżeli osoba uprawniona (dziecko własne, dziecko drugiego małżonka lub dziecko przysposobione) jest osobą **całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji** albo **całkowicie niezdolną do pracy**, przy czym niezdolność ta powstała **przed ukończeniem 16 roku życia** albo **w okresie nauki w szkole**, po ukończeniu 16 roku życia, **nie później jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia**.

Chodzi również o rentę rodzinną przyznaną osobie spełniającej ww. warunki **na podstawie innych ustaw**, o ile odrębna ustawa, w zakresie spełnienia warunków wymaganych do przyznania renty rodzinnej, odsyła do przepisów ustawy emerytalnej (np. ustawa wypadkowa, ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin) .

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z przepisami ustawy określone świadczenia nie podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu sumy świadczeń pieniężnych finansowanych

Wyjątek 3

zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki i świadczenia wypłacane na podstawie ustawy emerytalnej lub innych przepisów szczególnych wraz ze świadczeniem emerytalno-rentowym

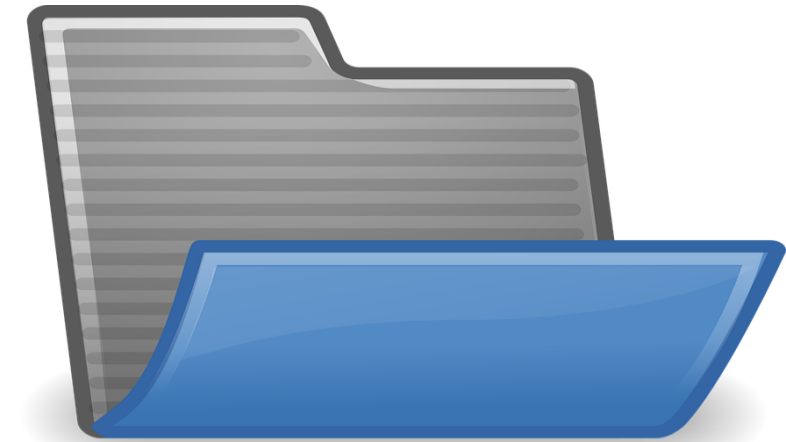
Przy ustalaniu sumy świadczeń finansowanych ze środków publicznych nie uwzględnia się m. in.

- dodatku pielęgnacyjnego,
- dodatku za tajne nauczanie ,
- dodatku dla sieroty zupełnej,
- dodatku pielęgnacyjnego dla inwalidy wojennego z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- dodatku kombatanckiego,
- świadczenia pieniężnego dla byłych żołnierzy - górników,
- świadczenia pieniężnego przysługującego osobom deportowanym,
- dodatku kompensacyjnego,
- dodatku dla weterana uszkodowanego,
- ryczałtu energetycznego,
- ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla,
- ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych,
- ekwiwalentu pieniężnego dla byłych pracowników kolejowych.

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Katalog świadczeń finansowanych ze środków publicznych opracowany przez MRPiPS

Świadczenia o charakterze emerytalno-
rentowym

Pozostałe świadczenia

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

1. Świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym, tj. m. in.:

- emerytury i renty przysługujące na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- renty inwalidzkie i renty rodzinne przysługujące na podstawie ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
- emerytura i renty przysługujące na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresupowojennego,
- renty i świadczenie rehabilitacyjne przysługujące na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1376, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą wypadkową,
- renty przysługujące na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach ,
- renta socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej,
- świadczenia przedemerytalne i zasiłki przedemerytalne, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych,
- okresowa emerytura kapitałowa, przysługująca na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 926),
- emerytura pomostowa, przysługująca na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924),
- nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, przysługujące na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 128),
- świadczenia wypłacane przez zagraniczną instytucję właściwą do spraw emerytalno-rentowych

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

2. Pozostałe świadczenia pieniężne przysługujące na podstawie m. in.:

- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (m. in. zasiłek dla bezrobotnych, stypendium, dodatek aktywizacyjny),
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (m. in. zasiłek stały, zasiłek okresowy),
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (świadczenie rodzicielskie, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne),
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (zasiłek dla opiekuna),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (pomoc na kontynuowanie nauki),
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (świadczenie integracyjne),
- ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (m. in. stypendium socjalne, stypendium rektora, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium ministra, stypendium doktoranckie),
- ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (stypendium sportowe dla członków kadry narodowej, świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa),
- ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (uposażenie sędziów w stanie spoczynku, uposażenie rodzinne),
- ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego , dodatek kompensacyjny , ryczałt energetyczny, pomoc pieniężna),
- ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (świadczenie pieniężne przysługujące żołnierzowi przez okres roku po zwolnieniu ze służby),
- ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (świadczenie rehabilitacyjne).

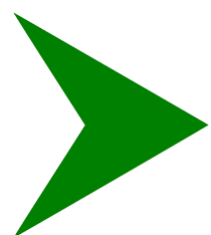

POWSTANIE PRAWA DO ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

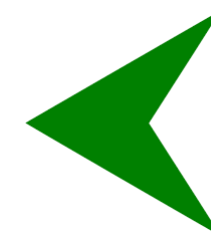
Prawo do świadczenia uzupełniającego powstaje od **miesiąca, w którym zostały spełnione wszystkie warunki** wymagane do jego przyznania, nie wcześniej jednak niż od **miesiąca, w którym zgłoszono wniosek** o to świadczenie.

Zasada ta ma zastosowanie **niezależnie od daty zgłoszenia wniosku** o świadczenie uzupełniające. Dotyczy także osób, które w dniu 1 października 2019 r. posiadały orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, niezależnie od tego, czy wniosek o świadczenie uzupełniające zgłosiły w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, czy też po upływie tego terminu.

Świadczenie uzupełniające przysługuje **za pełne miesiące** (nie ustala się prawa ani wysokości tego świadczenia z podziałem na dni).

OKRES NA KTÓRY USTALANE JEST PRAWO DO ŚWIADCZENIA

Prawo do świadczenia uzupełniającego ustala się **na okres, na który została orzeczona niezdolność do samodzielnej egzystencji.**

Jeżeli niezdolność do samodzielnej egzystencji została orzeczona do innego niż ostatni dzień miesiąca, prawo do świadczenia uzupełniającego przyznaje się do końca tego miesiąca.

Prawo do świadczenia uzupełniającego **dla osoby niebędącej obywatelem RP**, która posiada okresowe prawo pobytu na terytorium RP ustala się na okres, na który została orzeczona niezdolność do samodzielnej egzystencji, **nie dłużej jednak niż do miesiąca, w którym upływa okres, na który udzielono tej osobie prawa pobytu na terytorium RP.**

USTANIE PRAWA DO ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

Prawo do świadczenia uzupełniającego ustaje **począwszy od miesiąca**, w którym osoba uprawniona: :

- uzyskała prawo do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych przysługujących w łącznej kwocie przekraczającej 1600 zł,
- została tymczasowo aresztowana lub osadzona w zakładzie karnym (chyba że odbywa karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego),
- utraciła obywatelstwo polskie,
- zamieszkała poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- utraciła prawo do legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w przypadku cudzoziemca),
- utraciła prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w przypadku obywatela państwa członkowskiego UE lub EFTA).

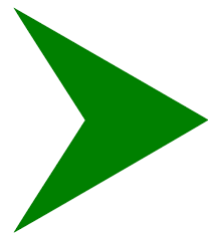

WSTRZYMANIE WYPŁATY ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

Ustanie prawa do świadczenia uzupełniającego oraz wstrzymanie jego wypłaty następuje zawsze **w drodze decyzji** - również w przypadku, gdy przyczyną ustania prawa jest upływ okresu, na który została stwierdzona niezdolność do samodzielnej egzystencji.

W tym przypadku **nie stosuje się art. 134 ust. 4 ustawy emerytalnej**, który wyłącza wydawanie decyzji o wstrzymaniu wypłaty świadczenia w przypadku gdy upłynął okres na jaki zostało przyznane prawo do świadczenia uzależnione od niezdolności do pracy.

Na **3 miesiące** przed upływem okresu stwierdzonej niezdolności do samodzielnej egzystencji do osoby uprawnionej zostanie wysłane **Zawiadomienie w sprawie terminu wstrzymania wypłaty** oraz warunków ustalenia prawa do świadczenia uzupełniającego na dalszy okres (**druk T-5 SU**).

WYSOKOŚĆ ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

Art. 4 ust.1 ustawy

Wysokość świadczenia uzupełniającego = 1600 zł minus suma świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych, nie więcej niż 500 zł

ŚWIADCZENIE UZUPEŁNIAJĄCE PRZYSŁUGUJE W WYSOKOŚCI :

500 ZŁOTYCH

Jeżeli suma świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych **nie przekracza 1100 zł**

niższej niż 500 ZŁOTYCH

jeżeli suma świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych **przekracza 1100 zł, a nie przekracza 1600 zł**

PONOWNE USTALENIE WYSOKOŚCI ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

art. 4 ust. 2 ustawy

Ponowne ustalenie wysokości świadczenia uzupełniającego (obniżenie lub podwyższenie wysokości tego świadczenia) następuje **z urzędu**, jeśli po przyznaniu tego świadczenia nastąpi zmiana łącznej kwoty przysługujących świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych, tj. gdy:

- ❖ zostanie ustalone prawo do świadczenia pieniężnego ze środków publicznych,
- ❖ ustanie prawo do tego świadczenia,
- ❖ nastąpi zmiana wysokości tego świadczenia

POSTĘPOWANIE O PRYZNANIE ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

art. 3 ust. 1 ustawy

Świadczenie uzupełniające przyznaje się na podstawie **wniosku** zgłoszonego w **organie właściwym** przez zainteresowanego lub jego przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika bądź opiekuna faktycznego.

Wniosek o świadczenie uzupełniające może zostać złożony przez **opiekuna faktycznego**, jeśli złożył oświadczenie potwierdzające fakt sprawowania tej opieki, Jeżeli również wypłata świadczenia uzupełniającego miałaby być przekazywana do rąk opiekuna faktycznego (nie ma możliwości przekazywania tej wypłaty na rachunek bankowy opiekuna faktycznego), oświadczenie opiekuna musi być potwierdzone przez właściwy organ (art. 136 b ustawy emerytalnej).

WNIOSEK O PRYZNANIE ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

art. 3 ust.2 ustawy

Wniosek o świadczenie uzupełniające musi zawierać m. in.:

- ✓ dane osobowe (imię i nazwisko, datę urodzenia, nr PESEL, adres zamieszkania lub adres do korespondencji, jeśli jest inny niż adres zamieszkania),
- ✓ żądanie przyznania świadczenia uzupełniającego
- ✓ sposób wypłaty świadczenia uzupełniającego (w razie braku prawa do świadczenia emerytalno-rentowego wypłacanego przez ZUS),
- ✓ podpis osoby ubiegającej się o świadczenie uzupełniające, jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika.

Formularz wniosku o świadczenie uzupełniające - **ESUN**

Formularz ten zawiera również **oświadczenie** o nieposiadaniu prawa do świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych lub o posiadaniu prawa do takiego świadczenia (ze wskazaniem nazwy i wysokości świadczenia oraz organu, który wypłaca to świadczenie)

ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU O PRYZNANIE ŚWIADCZENIA

art. 3 ust.3 ustawy

Do wniosku o świadczenie uzupełniające należy dołączyć:

- orzeczenie potwierdzające niezdolność do samodzielnej egzystencji (jeżeli wnioskodawca posiada jedno z orzeczeń wymienionych w ustawie i nie przedłożył go wcześniej organowi rentowemu),
- prawomocny wyrok sądu przyznający dodatek pielęgnacyjny (jeśli wyrok ten był wykonywany przez inny organ właściwy niż ZUS),
- dokumenty niezbędne do ustalenia niezdolności do samodzielnej egzystencji (jeśli wnioskodawca nie posiada jednego z orzeczeń wymienionych w ustawie, nie ma orzeczonej I grupy inwalidzkiej i nie przyznano mu dodatku pielęgnacyjnego wyrokiem sądu), tj.
 - zaświadczenie o stanie zdrowia (wydane przez lekarza nie wcześniej niż na miesiąc przed złożeniem wniosku),
 - dokumentację medyczną oraz inne dokumenty mające znaczenie dla wydania orzeczenia, np. kartę badania profilaktycznego, dokumentację rehabilitacji leczniczej lub zawodowej.

ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU O PRYZNANIE ŚWIADCZENIA

art. 3 ust.3 ustawy

Do wniosku o świadczenie uzupełniające należy dołączyć:

- **oświadczenie** o nieposiadaniu prawa do świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych lub o posiadaniu prawa do takiego świadczenia (ze wskazaniem nazwy i wysokości świadczenia oraz organu, który wypłaca to świadczenie) – jeśli wniosek nie został złożony za pomocą formularza i nie zawiera takiego oświadczenia,
- **dokument potwierdzający prawo do emerytury i renty zagranicznej** lub innego świadczenia zagranicznego o podobnym charakterze i ich wysokość wystawiony przez zagraniczną instytucję właściwą do spraw emerytalno-rentowych (w przypadku osób uprawnionych do tych świadczeń),
- **orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności** wydane przed 2 października 2019 r. (w przypadku wydania takiego orzeczenia).

ORGAN WŁAŚCIWY DO PRZYZNANIA I WYPŁATY ŚWIADCZENIA

:

Organy właściwe do przyznania i wypłaty świadczenia uzupełniającego:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA

Wojskowe Biura Emerytalne

Biuro Emerytalne Służby Więziennej

TERMIN NA WYDANIE DECYZJI W SPRAWIE ŚWIADCZENIA

- **30 dni** od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji

Art. 3 ust. 4

- **60 dni** od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji - dla wniosków zgłoszonych **przed 1 grudnia 2019 r.**

Art. 27 ust. 1

ODWOŁANIE OD DECYZJI ORGANU RENTOWEGO

Od decyzji organu rentowego w sprawie świadczenia uzupełniającego przysługują środki odwoławcze przewidziane dla emerytur i rent (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy w zw. z art. 118 ust. 7 ustawy emerytalnej)

Odwołanie wnosi się do właściwego sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych **w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji organu rentowego**

Jeżeli organ rentowy uzna odwołanie za słuszne, zmienia lub uchyla decyzję niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania.

W tym wypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu.

Jeżeli odwołanie nie zostało w całości lub w części uwzględnione, organ rentowy przekazuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania, sprawę do sądu powszechnego wraz z uzasadnieniem.

WYPŁATA ŚWIADCZENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO

Do wypłaty świadczenia uzupełniającego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Wyjątek 1

Do wypłaty świadczenia uzupełniającego nie stosuje się przepisów dotyczących wypłaty niezrealizowanych świadczeń przewidzianych w art. 136 ustawy emerytalnej

Wyjątek 2

Świadczenie uzupełniające może być wypłacane w formach określonych w art. 130 ust. 2 ustawy emerytalnej, jednak sposób wypłaty świadczenia musi być taki sam jak w przypadku wypłaty świadczenia emerytalno-rentowego

Świadczenie uzupełniające nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych oraz „oskładkowaniu” z tytułu składki na ubezpieczenie zdrowotne

Ze świadczenia uzupełniającego nie dokonuje się potrąceń i egzekucji

Dziękuję za uwagę

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH